

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**

Creative Leadership of School Administrators in the Sriracha 2 School Cluster, under
Chonburi Primary Educational Service Area Office 3.

พรทิพย์ วันวาน

Pornthip Wanwan

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Branch Education Faculty Bangkokthonburi University

6633100245@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามการประเมินของครูจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและสถานภาพสมรส

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน กำหนดขนาดตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมา และ(2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามการประเมินของครูจำแนกตาม อายุระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study creative leadership of school administrators in Sriracha 2 School Group under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3; and (2) to compare creative leadership of school administrators in Sriracha 2 School Group under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 according to teachers' assessment classified by age, educational level and marital status.

This research was a survey research. The population consisted of 120 teachers in Sriracha 2 School Group under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3. Sample was 92 teachers determined by Krejcie and Morgan's table and obtained via proportional stratified random sampling technique. The instrument was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and Standard Deviation and hypothesis tested by independent t-test.

Major findings were: (1) creative leadership of school administrators in Sriracha 2 School Group under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 in the overall was at high level; and (2) comparison of creative leadership of school administrators in Sriracha 2 School Group under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 according to teachers' assessment classified by age, educational level and marital status in the overall were different at .05 statistical significance.

Keywords: Creative Leadership, Sriracha 2 School group, Chonburi Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

ภายใต้ความเจริญรุ่งเรือง (Prosperity) ของสังคมโลก รูปแบบความเป็นอยู่ อีกทั้งสื่อและนวัตกรรมที่ถูกผลิตมาเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ทุกสิ่งนั้นล้วนเกิดขึ้นจากวิวัฒนาการที่ยังยวดของการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ยังอยู่ในช่วงเวลาที่ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญ กับข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งไม่เพียงแต่ ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิต ของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังเป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มของการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ระหว่างประเทศ ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคง ท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566: 20)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีภารกิจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่ผู้เรียนและประชาชนทุกคน เพื่อให้การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งกลไกการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายในข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 42) ดังนั้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษาผู้บริหารถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้นำ และต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้และสามารถวัดได้จากการแสดงออกในการกระทำของผู้นำ ภาวะผู้นำจึงเป็นศิลปะในการใช้อิทธิพลของผู้นำเพื่อจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือร่วมใจอย่างเต็มที่ (ณัฐกร วรรณวัฒน์และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2564: 3)

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยเฉพาะสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีการเปลี่ยนแปลงและสลับซับซ้อนมากขึ้น การแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ มักจะใช้ไม่ได้ผล ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะไหวพริบที่รู้เท่าทันกับสถานการณ์ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถของผู้นำที่จะแสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถ การแก้ไขปัญหาด้วยความคิดสร้างสรรค์มีความคิดแปลกใหม่สามารถหาคำตอบวิธีการได้หลากหลาย ปรับเปลี่ยนความคิดวิธีการให้เข้ากับสถานการณ์อย่างเหมาะสม และสามารถจูงใจผู้ร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดวงแข ขำนอก, 2559: 21, อมรรรัตน์ งามบ้านผือ, 2560: 21)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (The creative leadership) จำเป็นจะต้องมีทักษะการอำนวยความสะดวกในระดับสูง ทั้งนี้เพราะสาระสำคัญของทฤษฎีนี้ได้แก่ การทำงานแบบทีมในการแสวงหาความรู้ การเรียนรู้แบบทีม การร่วมมือกันกันเพื่อแก้ไขปัญหา การจินตนาการสร้างภาพที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต การพิจารณาตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน การใช้คำถาม การรวบรวมวิเคราะห์และแปลความข้อมูล ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดบทสนทนาที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนั้นคือพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Ash & Maurice Persall, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสโตนและทิมเพอร์เลย์ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือการมีปฏิริยาตอบสนองเชิงจินตนาการในโลกแห่งอนาคตโดยการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียด รอบคอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความกดดันและท้าทาย (Stoll & Temperley, 2009: 63-76) การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้นำนั้น เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ผู้นำจะต้องพัฒนาตนเองเป็นลำดับ โดยการศึกษาและแสวงหาความรู้ เสาะหาประสบการณ์อย่างไม่หยุดยั้งในทุกๆด้าน การปลูกปลอบและสร้างความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ฝึกความรับผิดชอบในงานที่ทำร่วมกับผู้ร่วมงานเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งโดยตรงและผ่านกระบวนการต่างๆโดยไม่ตัดบท โต้เถียงวิจารณ์ ครอบงำผู้อื่น การฝึกฝนการคิดนอกกรอบกฎเกณฑ์แบบเดิม ใช้พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่มีประกอบจินตนาการในการคิด มีเหตุผลในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาความคิดใหม่ ๆ (สัมมา ธรณิตย์, 2553: 207) แม้ว่ากระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้นำนั้นจะมีกระบวนการที่ตีความ แต่ก็ยังมีอุปสรรคซึ่งเกิดจากทั้งตนเอง อุปสรรคที่เกิดจากผู้อื่น และอุปสรรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการจะสร้างให้ตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือส่งเสริมกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จึงควรจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยพร้อมๆกับการป้องกัน และขจัดปัญหาอุปสรรคดังกล่าว อีกทั้งในของผู้บริหารที่มีแต่วิสัยทัศน์แต่ขาดองค์ประกอบส่วนอื่นเช่น จินตนาการและความยืดหยุ่น ก็จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังไม่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาจากรายงานการประเมินตนเองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในส่วนแนวทางการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลให้แห่งการเรียนรู้ ปรับตัว ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยนำปัญหาเหล่านี้ที่เกิดขึ้นในการบริหารงานโรงเรียนกลุ่มศรีราชา 2 ทำให้ผู้วิจัยความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อทราบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งการเสริมสร้างภาวะผู้นำในบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้เป็นทีม พัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อยอดไปสู่วัฒนธรรมการสร้างนวัตกรรม เหล่านี้เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
- 2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามการประเมินของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพสมรส

สมมติฐานในการวิจัย

- 1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 แตกต่างกัน
- 2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 แตกต่างกัน
- 3 ครูที่มีสถานภาพสมรสต่างกันประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 แตกต่างกัน

การดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์จากแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักวิชาการ จำนวน 19 คน ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามี จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ความยืดหยุ่น (Flexibility)
- 2) วิสัยทัศน์ (Vision)
- 3) จินตนาการ (Imagination)
- 4) การแก้ไขปัญหา (Problem Solving)
- 5) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
- 6) ทำงานเป็นทีม/ทำงานร่วมกัน (Participation & Teamwork)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในสถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง จำนวน 120 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และสถานภาพสมรส

- 1) ระดับการศึกษา ประกอบด้วย
 - (1) ปริญญาตรี
 - (2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 2) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ประกอบด้วย
 - (1) น้อยกว่า 10 ปี
 - (2) ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป
- 3) สถานภาพสมรส ประกอบด้วย
 - (1) โสด
 - (2) สมรส

3.2 ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ความยืดหยุ่น
- 2) วิสัยทัศน์
- 3) จินตนาการ
- 4) การแก้ปัญหา
- 5) มีความคิดสร้างสรรค์
- 6) ทำงานเป็นทีม/ทำงานร่วมกัน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้กรอกแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพสมรส และเป็นข้าราชการครู ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่น 2) วิสัยทัศน์ 3) จินตนาการ 4) การแก้ไขปัญหา 5) มีความคิดสร้างสรรค์ และ 6) ทำงานเป็นทีม/ทำงานร่วมกัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 101) และได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. สถิติหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) ใช้ในการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อเพื่อวัดความเที่ยงตรง (Validity) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 107)

2. สถิติหาค่าความเชื่อมั่น ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5.2 สถิติพื้นฐาน

1. ความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

5.3 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

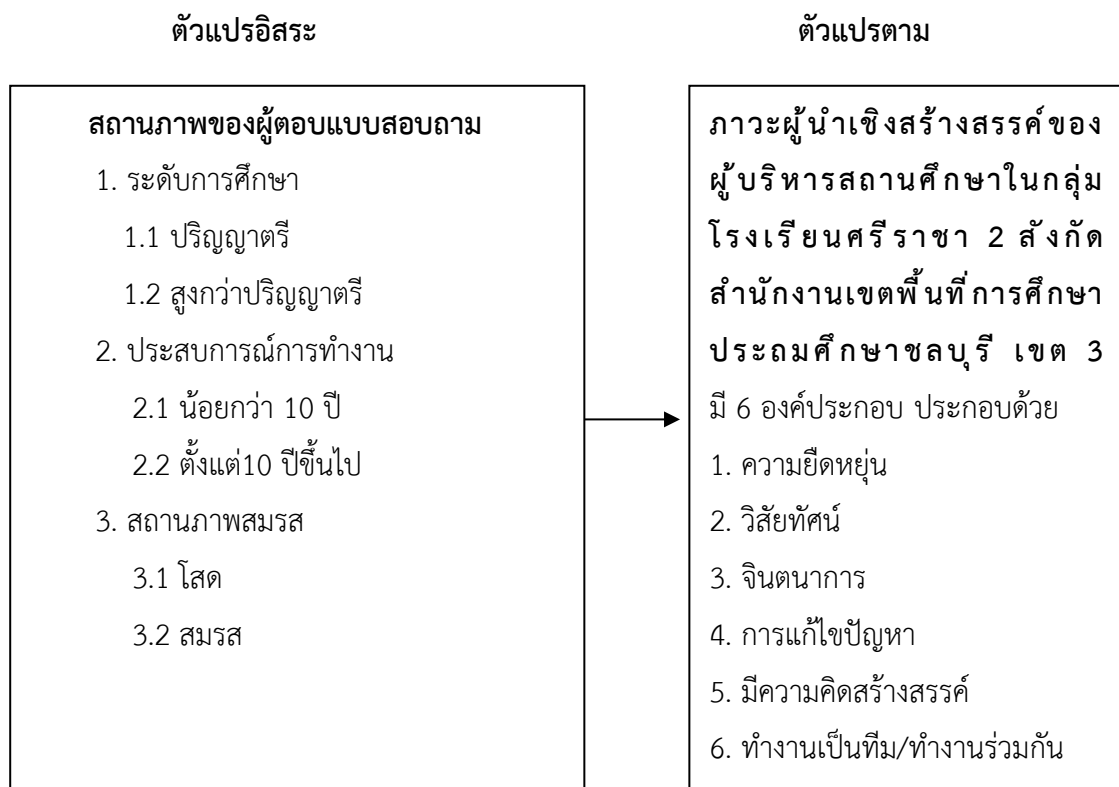
1. การทดสอบค่าทีแบบ Independent t-test

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาส่งผลต่อการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาตัวแปรต้นที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง และสถานภาพสมรส ส่วนตัวแปรตามผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากนักวิจัย จำนวน 19 คน ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มี จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความยืดหยุ่น
2. วิสัยทัศน์
3. จินตนาการ
4. การแก้ไขปัญหา
5. มีความคิดสร้างสรรค์
6. ทำงานเป็นทีม/ทำงานร่วมกัน

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าตามลำดับ คือ องค์ประกอบที่ 3 จินตนาการ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 6 ทำงานเป็นทีม/ทำงานร่วมกัน และ องค์ประกอบที่ 5 ความคิดสร้างสรรค์

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าตามลำดับ คือ องค์ประกอบที่ 3 จินตนาการ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 6 ทำงานเป็นทีม/ทำงานร่วมกัน และ องค์ประกอบที่ 5 ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้จินตนาการในการบริหารงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการในสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานหรือดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้บุคลากรทำงานเชิงสร้างสรรค์สอดคล้องกับความเป็นจริง การที่ผู้บริหารจะมาดำรงตำแหน่ง ได้มีกระบวนการคัดเลือกและพัฒนาในด้านต่างๆ ก่อนดำรงตำแหน่ง อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีการจัดอบรม ประชุม สัมมนา ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการ ในด้านการกำหนดเป้าหมายทิศทางการบริหารสถานศึกษาการปฏิบัติงาน ทั้งยังคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ปรับตัวเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนมีการคิดนำสิ่งและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา พร้อมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงมีความสามารถในการประสาน สื่อสารกับผู้ร่วมงานให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละสถานการณ์ให้

เหมาะสมที่สุด จากองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่พบสู่การนำมาพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร พัฒนาพฤติกรรม และพัฒนาการบริหารจัดการ หากผู้บริหารทำความเข้าใจได้ดี ย่อมจะทำให้การนำแนวคิด ไปประยุกต์ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสมขึ้นโดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นอีกภาวะผู้นำหนึ่งที่สำคัญในปัจจุบัน

ผลงานวิจัยดังกล่าวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา ปะกิกา, (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาสภาพ ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน พัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน และศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการ วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร วิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพัฒนางค์ ดอกไม้, (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม วิทยาลัยศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพสมรส โดยรวมและรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีความ คิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและ ข้าราชการครูจบการศึกษาที่แตกต่างกัน และมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน อีกทั้งผู้บริหารและครูมี บทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผลงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ จุฑามาส ชุ่ นห้วน (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุ ราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก 2) การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อยได้แก่ด้านการบริหารจัดการด้านวิชาการและด้านกายภาพ ตามลำดับ และ 3) ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจินตนาการ และด้านความยืดหยุ่น ส่งผลต่อการจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามลำดับ และสามารถร่วมกันทำนวยการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ได้ ร้อยละ 67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากวิจัยครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ (ที่มีความวิกฤต) ให้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการคิดนอกกรอบไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย เพื่อให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมที่ต่างออกไปโดยเปิดกว้างอย่างเป็นอิสระ เกิดเป็นบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินการร่วมกันกับบุคลากรกำหนดภาพแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่นำองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ มองการณ์ไกล ใจกว้าง กล้าที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความช่างคิด ช่างฝัน คิดนอกกรอบและยึดติดความเป็นจริงเสมือนนักวิทยาศาสตร์ที่ผสมผสานศิลปศาสตร์ ความสุข มีอิสระนำไปสู่จินตนาการและมีสติปัญญาที่เป็นเลิศเหนือกว่าปกติ มีมุมมองและทัศนคติที่เปิดกว้างต่อสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งคนทั่วไปคิดไม่ถึง สร้างสรรค์มุมมอง และทัศนคติที่เปิดกว้างต่อสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งคนทั่วไปคิดไม่ถึง

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสพัฒนาทักษะและความสามารถในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เห็นความสำคัญของทีมงาน และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น ส่งไปอบรม/สัมมนา ส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

2 ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความยืดหยุ่นที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการตอบสนองและปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระ โดยการเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ อย่างอิสระ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

บรรณานุกรม

จุฑามาส ชุณห์วัน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- ดวงแข ขำนอก. (2559). **การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐกร วรรณวัฒน์ และ ภาวิตา ธาธาศรีสุทธิ. (2564). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน เครือข่ายที่ 71 กรุงเทพมหานคร.**การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พัฒน์วงศ์ ดอกไม้.(2560) **อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**
- วัฒนา ปกิดา. (2560). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566-2570.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สัมมา ธนิตย์. (2553). **ภาวะผู้นำของผู้บริหาร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- อมรรัตน์ งามบ้านฝื่อ. (2560) **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา
- Ash, R., & Persall. M. (2007) ; **“leadership”**. Birmingham : Stamford University Press. _____ . (1999) ; The new work of formative leadership. Birmingham : Stamford University Press.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970) ; **“Determining sample size for research activities”**. Educational and Psychological Measurement.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009) ; **“Creative leadership: A challenge of our times”**. School Leadership and Management, 29(1), 63-76.

